

EESTI KAUBANDUS-TÖÖSTUSKOJA

TEATAJA

IGA LIIGE LOEB! • ILMUB AASTAST 1925

NR 4 • 12/3/2014

Kas olete mõelnud
välistudengite
töөлövõtmisele?

Ettevõtjaid
kutsutakse
mentoriteks

Ettevõtja
küsib

▶ lk 6

▶ lk 15

▶ lk 5

ISTOCKPHOTO

KUIDAS HOIDA ELU MAAL ▶ lk 16

KODA KUTSUB OSALEMA

**Seminar „Kuidas ennetada töötasu ja varalise vastutuse vaidlusi?“
27. märtsil Kaubanduskojas**

Umbes kolmveerand Tööinspektsiooni jõudvatest vaidlustest tööandja ja töötaja vahel on seotud töötasu ja varalise vastutusega. Seda, kuidas ennetada taoliste vaidluste riske, selgitataksegi Kaubanduskojas toimival seminaril. **Loe lähemalt lk 20**

Sinu ettevõtlustugi Euroopas

FAKTOORING

laenuvaba finantseerimis- lahendus ettevõtetele

Kas Sinu ettevõtte vajab käibevahendeid kasvu toetamiseks või otsid võimalusi uutele turgudele sisenemiseks? Soovid tugevdada oma ettevõtte finantsvõimekust vähendades seejuures krediidiriske? Vajad paremat kontrolli ostjate maksekäitumise üle ohustamata seejuures kliendisuhet?

Kui vastasid kasvõi ühele küsimusele „**JAH!**“, on Svea Finance Sinu usaldusväärne faktooringupartner.

Svea Finance faktooringu mõju Sinu ettevõttele:

- > parem likviidsus
- > kõrgem usaldusväärsus
- > suurem paindlikkus
- > uued ärivõimalused
- > kiiremad laekumised
- > efektiivne võlahaldus
- > madalamad krediidiriskid

Svea Finance on esimene pankadest sõltumatu tõeline faktooringumaja Eestis, kellel on üle 30 aasta rahvusvahelisi kogemusi ettevõtete müügiarvete finantseerimises.

**KÜSI
PERSONAALSET
PAKKUMIST**

VÕI
TUTVU LÄHEMALT
www.svea.ee

Enne finantsteenuse lepingu sõlmimist tutvu hoolikalt teenuse tingimustega ning vajadusel pea nõu spetsialistiga.

6799 423

info@svea.ee

SVEA
FINANCE

12

15

14

JUHTKIRI

- 4 Ettevõtjad on haldusreformi vajadust rõhutanud juba aastaid

ETTEVÕTJA KÜSIB

- 5 Millistel alustel on keelatud lõpetada töölepingut?

JURISTI TÖÖLAUALT

- 6 Kas olete mõelnud välisstudengite töölevõtmisele?
8 Kutsevalifikatsiooni tunnustamisest Euroopa Liidus

INNOVATSIOONIVEERG

- 10 Arendustöötaja välismaalt – kasu ettevõtjale!?

ENTERPRISE EUROPE NETWORK

- 11 Baltic Fashion & Textile Riga: rahvusvaheline moe ja tekstiili IT-konverents ja kontaktüritus Tallinnas Riigihanked
12 EUROPE 2020 Strategy for Growth: toetades Euroopa ettevõtete kasvu- ja töökohti RESTA 2014: rahvusvaheline ehitusvaldkonna mess ja kontaktkohtumised
13 Koostööpakkumised
14 Horisont 2020 pakub ettevõtjatele ja teadlastele huvitavaid võimalusi

UUDISED

- 15 Tallinna Tehnikaülikool kutsub ettevõtjaid mentoriteks

EUROOPA UUDISED

- 16 Kuidas hoida elu maal

KARJÄÄR

- 18 Ettevõtte vajab järelkasvu ja töötajad perspektiivi

KODA KUTSUB OSALEMA

- 20 Finantskoolitus firma võtmeisikutele Seminar „Kuidas ennetada töötasu ja varalise vastutuse vaidlusi?“
21 Kutsume ettevõtjaid Läti firma Liko-R toodete tutvustamisele Maailma suurim tööstusmess Hannover Messe

22 UUED LIIKMED / JUUBILARID

KODA KUTSUB OSALEMA

LIIKMEÜRITUSED

12. aprill

KAUBANDUSKOJA KEVADBALL ▶ Ik 24

Restoranis Gloria (Müürivahe 2, Tallinn)
Info: Priit Raamat • 604 0087 • priit.raamat@koda.ee

FINANTSKOOLITUSED

25. märts

FINANTSKOOLITUS FIRMA VÕTMEISIKUTELE I ▶ Ik 20

Kaubanduskogas (Toom-Kooli 17, Tallinn)
Info: Toomas Hansson • 744 2196 • toomas@koda.ee

MUUD KOOLITUSED

27. märts

SEMINAR „KUIDAS ENNETADA TÖÖTASU JA VARALISE VASTUTUSE VAIDLUSI?“ ▶ Ik 20

Kaubanduskogas (Toom-Kooli 17, Tallinn)
Info: Toomas Hansson • 744 2196 • toomas@koda.ee

SIHTTURUD

28. märts

HOMMIKUKOHV SUURSAADIKUGA: EESTI SUURSAADIK MOSKVAS JÜRI LUIK

Kaubanduskogas (Toom-Kooli 17, Tallinn)
Info: Kristy Tättar • 604 0093 • kristy@koda.ee

MESSID JA KONTAKTKOHTUMISED

27. märts

EUROOPA JA ITAALIA ETTEVÕTJATE KONVERENTS JA KONTAKTKOHTUMISED

Palermos Itaalias
Info: Lea Aasamaa • 604 0083 • lea@koda.ee

5. mai

KASUTATUD MASINATE JA SEADMETE MÜÜGIMESS USETEC 2014

Kölnis Saksamaal
Info: Kristy Tättar • 604 0093 • kristy@koda.ee

2. aprill

EUROOPA JA HISPAANIA ETTEVÕTJATE KONVERENTS JA KONTAKTKOHTUMISED ▶ Ik 12

Sevillas ja Meridas Hispaanias
Info: Lea Aasamaa • 604 0083 • lea@koda.ee

7. aprill

MAAILMA SUURIM TÖÖSTUSMESS HANNOVER MESSE ▶ Ik 21

Hannoveris Saksamaal
Info: Kristy Tättar • 604 0093 • kristy@koda.ee

EESTI KAUBANDUS-
TÖÖSTUSKOJA
Toom-Kooli 17, 10130 Tallinn
Tel: 604 0060 • Faks: 604 0061
E-post: koda@koda.ee • www.koda.ee

TEATAJA TOIMETUS
Kaidi Talsen
Tel: 604 0085
E-post: kaidi@koda.ee
Kujundus: Director Meedia

JUHTKIRI

Ettevõtjad on haldusreformi vajadust rõhutanud juba aastaid

Kaubanduskoda on haldusreformi läbiviimise olulisust aastaid rõhutanud

Üksnes piiride nihutamine ei aita omavalitsusi tegusamaks muuta

Omavalitsuste motivatsiooni tõstaks tulubaasi sõltuvus ka töökohast

Viimastel nädalatel taas mõnevõrra rohkem tähelepanu alla tõusnud haldusreformi teema valguses on kindlasti kohane meelde tuletada, et Kaubanduskoda on haldusreformi läbiviimist aastaid vajalikuks pidanud ja seda ka korduvalt selgelt väljendanud. See on oluline mitte ainult ettevõtluse või majanduskeskkonna vaatepunktist, vaid kogu riigi arengut silmas pidades. Samas ei ole kindlasti õige taandada haldusreformi või ka tänast laual olevat tõmbekeskuste reformi pelgaks piiride nihutamiseks või liitmiseks ja lahutamiseks. Kohalike omavalitsuste võimekuse teema on tervik ja piiride nihutamine üksi ei aita meil omavalitsusi tegusamaks muuta, kuigi on üks oluline lüli selles. Mõõdunud suvel ja sügisel Siseministeriumis koos käinud KOVide ettevõtlikkuse tööühmas arutasime meie jaoks hästi olulisi teemasid, mis seonduvad just omavalitsuste motivatsiooni ja võimekusega ettevõtlusele toeks olla. Sealt sündis ka hulga olulisi ideid, mis loodetavasti kunagi ka teoks saavad.

Ettevõtluse sisukohalt peame jätkuvalt suurimaks probleemiks motivatsiooni tekitamist omavalitsustes olla ettevõtjaile toeks ja sisuliseks partneriks. Kahtlemata on täna ka mitmeid positiivseid näiteid, kus koostöö toimib ja omavalitsus on huvitatud oma territooriumi ettevõtete

heast käekäigust, kuid jätkuvalt kuuleme ka olukordadest, kus ettevõtlust pigem takistatakse. Oleme pakkunud lahendusena välja omavalitsuste tulubaasi muutmise selliselt, et täna elukoha järgi omavalitsustele laekuv üksikisiku tulumaksu osa võiks olla tulevikus jaotatud elukoha ja töökoha vahel võrdselt. Keegi ei saa väita, et ka töökohtade loomine ja hoidmine ei nõuaks omavalitsuselt teatud kulude tegemist (nt teed ja nende korrashoid) nii nagu nõuavad seda elukohad, kuid täna jätab tulubaasi sõltumine elukohast iga suguse preemiata need omavalitsused, kes ka töökohtade loomise pärast muretsuvad. Nõrgemate omavalitsuste jaoks nullib püüdlused enamasti ka tasandusfondi loogika, kust laekuvad summad vähenevad kohe, kui omavalitsus hakkab tänu lisanduvatele töökohtadele ja inimestele rikkamaks saama. Siiski näeme, et tulubaasi jaotamine motiveeriks rohkem neid omavalitsusi, kes panustavad tasakaalustatult nii elukeskkonna kui ettevõtluskeskkonna arengusse.

Lisaks tulubaasi jaotamisele ja tasandusfondi loogika ülevaatamisele on haldusreformi kontekstis kindlasti veelgi teemasid, mis ettevõtjaile olulised – kuidas oleks omavalitsusel võimalik senisest oluliselt kiiremini anda ettevõtja kasutusse maad nt tööstuspargi või tootmisüksuse rajamiseks, kas on võimalik kiirendada planeerimisprotsesse, kuidas planeerida omavalitsusteülesest ja ettevõtjate vajadustest lähtuvalt ühistransporti, kuni selleni välja, milline peaks olema üldse omavalitsuse roll aktiivsete ettevõtlust toetavate meetmete pakkumisel. Viimase osas oleme seni olnud arvamusel, et ettevõtluse toetamine peab saama omavalitsuste rolliks läbi motivatsiooni, mida tekitaks tulubaasi sõltuvus ka töökohtadest.

Kuid jah, kõige rohkem tekitavad peavalu piirid ning valdade ja linnade liitmisel ka omavalitsusega seotud töökohtade kaotamine. Olgu lihtsalt näitena toodud, et Soomeski on juba mõnda aega arutletud teema üle, kas senise u 320 oma-

valitsuse asemel võiks neilgi olla neid u 70 (Eestis on hetkel 215 linna või valda), sest väiksemad ei suuda kõiki teenuseid pakkuda. Räägitakse, et optimaalne omavalitsuse suurus oleks neil 40 – 60 000 elanikku. Statistilise pildi ilmetamiseks olgu öeldud, et Soomes elab täna u 5,4 miljonit inimest ja Eestis 1,3. Soome 320 omavalitsusest (16 neist asuvad Ahvenamaa saarestikus) olid eelmise aasta alguse sisuga 306 (96%) üle tuhande elanikuga, sh 103 omavalitsust üle 10 000 elanikuga. Samad arvud Eesti kohta tänavuse aasta seisuga – 215 omavalitsusest 175 (81%) on selliseid, kus elanike arv üle tuhande ning üle 10 000 elanikuga omavalitsusi oli Eestis tänavuse aasta alguses vaid 18. Aritmeetilise keskmise järgi elas Soome omavalitsuses keskmiselt u 17 000 inimest ning Eestis 6300.

Numbrid on kõnekad, kuid loomulikult ei ole õige teha niivõrd olulisi muudatusi vaid joonlaua või kalkulaatoriga. Meie olukorda juba piisavalt põhjalikult analüüsitud ja visioone kaardistatud, et otuste tegemist ei peaks midagi takistama.

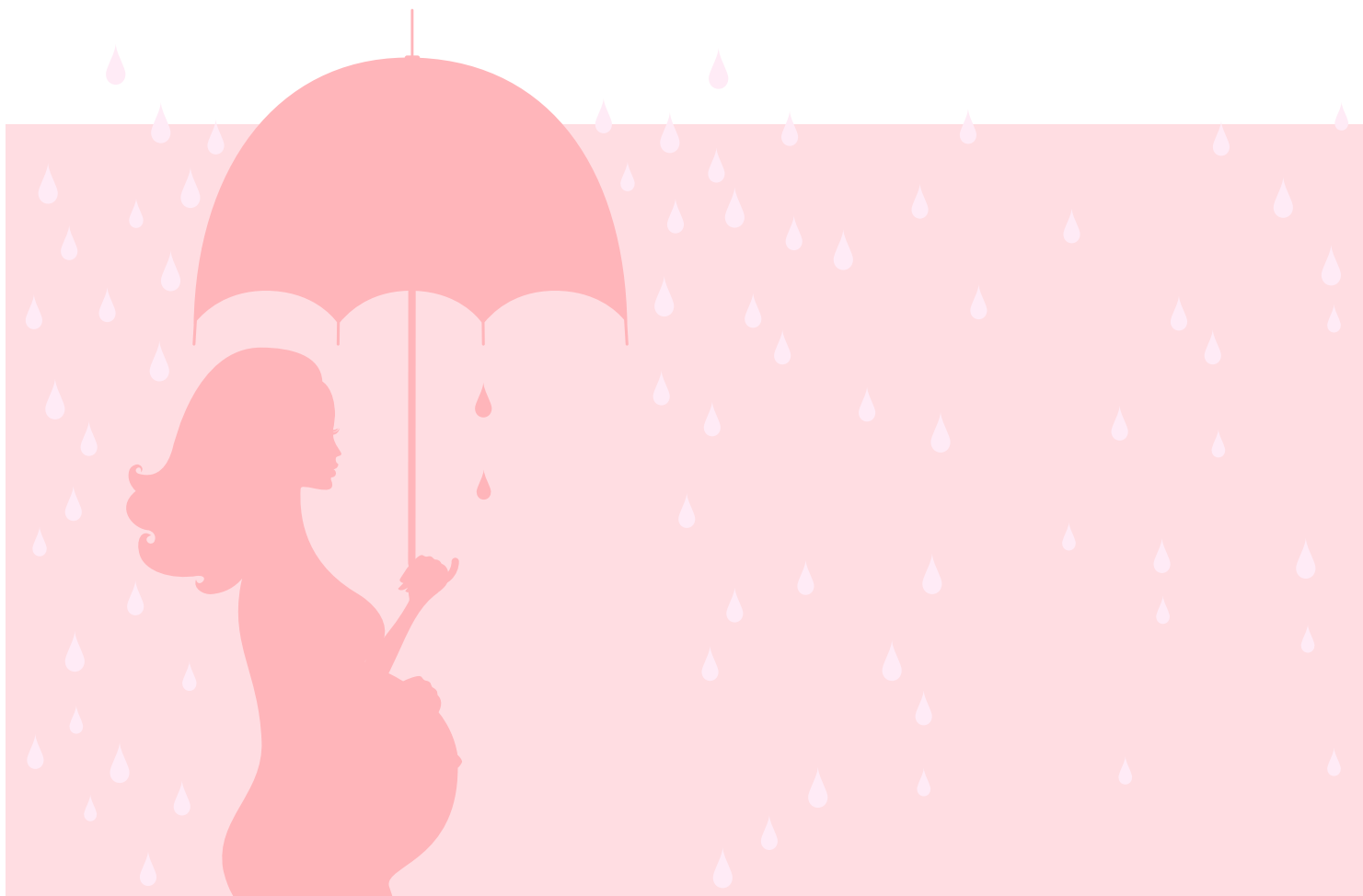

MAIT PALTS

Peadirektor

▶ ETTEVÕTJA KÜSIB

Millistel alustel on keelatud lõpetada töölepingut?

ISTOCKPHOTO

Juhul, kui tööandja soovib töötajaga töölepingu lõpetada, tuleb arvestada mitmete piirangutega. Töölepingu seadus sätestab mitmed põhjused, mille alusel ei ole tööandjal õigust töölepingut üles öelda. Kui seda siiski tehakse, loetakse ülesütlemine tühiseks ning sisuliselt kestab töösuhe edasi.

Esiteks ei ole õigust lepingut lõpetada, kui töötaja on rase või töötajal on õigus saada rasedus- ja sünnituspuhkust. Lepingut ei saa ka lõpetada juhul, kui töötaja täidab olulisi perekondlikke kohustusi. Oluline perekondlik kohustus on aga suhteliselt lahtine mõiste, seega tuleb igat olukorda alati eraldi kaaluda. Samuti ei saa töölepingut üles öelda, kui töötaja ei

saa oma tervise tõttu lühiajaliselt (üldjuhul kuni 4 kuud) täita töökohustusi.

Kui töötaja esindab teisi töötajaid näiteks usaldusisikuna, peab tööandja küsima töötajat esindama valinud töötajatelt või ametiühingult arvamuse töölepingu ülesütlemise kohta. Tööandja peab töötajate arvamust mõistlikul määral arvestama. Tööandja peab põhjendama töötajate arvamuse arvestamata jätmist. Samuti ei ole lubatud töölepingut üles öelda, kui töötaja on aja-, asendus- või reservteenistuses. Ka on keelatud öelda töölepingut üles, kui töötaja ei soovi osakoormusega tööd vahetada täiskoormuse vastu või vastupidi.

Kui tööleping siiski nendel põhjustel üles öeldakse, muutub ülesütlemine tühi-

seks ning sisuliselt kestab töösuhe edasi ning töötajal on õigus töötasule ka aja eest, mil ta ei saanud töökohustusi tööandja süül täita.

MARKO JAEGER

Jurist

▶ JURISTI TÖÖLAUALT

Kas olete mõelnud välistudengite töölevõtmisele?

Eesti kõrgkoolides õpib hetkel üle 3500 välisüliõpilase. Nende seas on soomlasi, venelasi, hiinlasi, türklast ja veel 90 riigist pärit tudengeid, kes õpivad väga erinevatel erialadel, alustades keemia- ja materjalitehnoloogiast ja lõpetades disaini ja tootearendusega. Seega on Eestis hulgaliselt välismaalasi, kes saaksid Eesti ettevõtete arengusse panustada oma ideede, teadmiste, keeleoskuse ja koduriigi kultuuri tundmisega.

VÄLISTUDENGITE ARV SUURENEB IGA AASTA

Välisüliõpilaste arv on Eestis aasta-aastalt suurenenud. 2005. aastal omandas Eestis kõrgharidust 840 välismaalast, neli aastat hiljem oli see näitaja 1072 ning hetkel õpib Eestis bakalaureuse-, magistri- ja doktoriõppes 2230 välismaalast. Lisaks õpib siin lühiajaliselt Erasmus vahetus-tudengina üle 1200 noore.

Kõige rohkem välistudengeid on pärit meie naaberriikidest ehk Soomest, Venemaalt ja Lätist. Nimetatud riikidele järgnevad Türgi, Gruusia, Hiina, Ukraina, India ja Ameerika Ühendriigid. Eestis omandavad kõrgharidust ka Euroopa suurimatest riikidest (nt Saksamaa, Prantsusmaa, Suurbritannia, Itaalia, Hispaania, Poola) pärit tudengeid. Kokku õpib Eestis 94 riigi kodanikke.

Veidi üle poole välistudengitest omandavad Eestis kõrgharidust sotsiaal- ja õigusteaduse ning äriduse valdkonnas ning 15% välismaalastest õpib humanitaarteadusi ja kunsti. Ligi 10% ehk 200 välistudengit omandab kõrgharidust loodus-, täppis- ja tehnikateaduse erialadel (nt küberkaitse, materjaliteadus, informaatika, keemia, füüsika, tarkvara-tehnika). Veidi alla 150 välistudengi õpib

ka inseneri-, tööstuse- ja ehituserialadel ning põllumajanduse valdkonnas.

MIKS VÕTTA VÄLISTUDENG PRAKTIKALE VÕI TÖÖLE?

Välistudengid tunnevad väga hästi oma koduriigi turgu ja kultuuri. Hiinast või Jaapanist pärit välistudeng, kes õpib Eestis majandust, võib anda ettevõttele olulist lisandväärtust, kui Eesti ettevõtte soovib

▶ Veel aasta tagasi oli väljastpoolt Euroopa Liitu pärit välisüliõpilase töölevõtmine ettevõtte jaoks palju keerulisem.

näiteks alustada oma toodete eksporti välisüliõpilase kodukohariiki. Välisstudengite eeliseks on ka hea keeleoskus – emakeele kõrval valdavad nad heal tasemel ka inglise keelt. Lisaks muudavad välisüliõpilased ettevõtte meeskonna mitmekesisemaks

ning toovad ettevõttesse uusi ideid.

Välisstudengite palkamine võib olla ka üheks võimaluseks, kuidas leevendada teatud valdkondades (nt infotehnoloogia, insenererialad) tööjõupuudust. Välisstudengite eeliseks teiste välismaalaste ees on Eesti olude parem tundmine ning tihti oskavad välisüliõpilased teatud tasemel ka eesti keelt.

Lisaks ettevõtete huvile peavad välisstudengid ka ise soovima siin töötada või praktikat teha. Välisüliõpilaste huvi olemasolu kinnitas eelmise aasta lõpus esmakordselt toimunud tööandjate ja välisstudengite kontaktüritus, millest võttis osa üle 150 välisstudengi erinevatest valdkondadest, kes olid huvitatud kohestest töö või praktika leidmisest Eestis.

Samuti on Eesti kõrgkoolid huvitatud sellest, et välisstudengid leiaksid endale Eestist praktika- või töökoha. Üliõpilaste ja Eesti tööandjate kokkuvõimiseks on kõrgkoolide koostöös loodud Tudengiveebi portaali www.tudengiveeb.ee.

HEA TEADA

- » Eesti kõrgkoolides õpib hetkel üle 3500 välistudengi kokku 94 riigist.
- » Kõige rohkem on Soomest, Venemaalt, Lätist, Türgist, Gruusiast, Hiinast, Ukrainast, Indiast ja USA-st pärit üliõpilasi.
- » Välisstudengid õpivad nii sotsiaalteadusi, äri ja õigust (1263); humanitaarteadusi ja kunste (338); loodus-, täppis- ja tehnikaerialasid (200); insenerialasid (149) kui ka põllumajandust (147).
- » Välisüliõpilaste praktikale või töөлlevõtmisega ei kaasne ettevõtetele suurt bürokraatiat. Näiteks hiljutiste seadusemuudatuste kohaselt ei nõuta välisstudengilt enam eraldi luba töötamiseks.

ISTOCKPHOTO

VÄLISTUDENGI TÖÖLEVÕTMISEGA EI KAASNE LIIGSET BÜROKRAATIAT

Veel aasta tagasi oli väljastpoolt Euroopa Liitu pärit välisüliõpilase töөлlevõtmine ettevõtte jaoks palju keerulisem. Näiteks vajas välisstudeng Eestis töötamiseks töөлuba ning töötada võis ainult õppetöövälisel ajal. Ilma tööloata oli lubatud Eestis töötada üksnes õppepraktika eesmärgil. Lisaks ei soodustanud seadusandlus välisstudengite töөлlevõtmist pärast seda, kui nad olid omandanud Eestis kõrghariduse.

Eelmise aasta septembri alguses jõustusid mitmed muudatused välismaalaste seaduses, mis lihtsustavad oluliselt Venemaalt, Hiinast, Ukrainast, Indiast ja mujalt väljastpoolt Euroopa Liitu pärit välisstudengite praktikale ja töölle võtmist. Enam ei ole välisstudengil vaja taotleda töөлuba, et töötada õpingute ajal Eestis. Oluliselt lihtsamaks on läinud ka nende välisstudengite palkamine, kes on omandanud Eestis bakalaureuse-, magistri- või doktorikraadi.

Kui varasemalt nõuti, et Eestis kõrghariduse omandanud välismaalasele peab tööländja maksuma vähemalt 1,24-kordset

Eesti keskmist palka ning teatud juhtudel oli nõutav ka Töötukassa nõusolek, siis praegu ei pea tööländja neid nõudeid enam täitma. See tähendab, et Eestis kõrgkooli lõpetanud välismaalane saab taotleda elamis luba töötamiseks eritingimustel.

KAUBANDUSKODA ON ABIKS SOBIVA VÄLISTUDENGI LEIDMISEL

Kui teie ettevõttel tekib soov võtta välisüliõpilane praktikale või töölle, kuid te ise ei leia sobivat välisstudengit, siis võite abi saamiseks pööruda Kaubanduskoja poole. Eelkõige tuleks meile teada anda, milliste oskuste ja teadmistega välisüliõpilast oma meeskonda otsite. Vastavasisulisel soovivaldused on oodatud e-postile marko.udras@koda.ee.

MARKO UDRAS

Poliitikakujundamise ja õigusosakonna juhataja kt

▶ JURISTI TÖÖLAUALT

Kutsekvalifikatsiooni tunnustamisest Euroopa Liidus

Eelmise aasta lõpus algatas Euroopa Komisjon avaliku konsultatsiooni, mille eesmärgiks on selgitada välja kutsekvalifikatsioonide tunnustamisega seotud probleemid. Konsultatsiooni käigus soovitakse teada saada, milliste probleemidega on õppurid, töötajad ja ettevõtjad kokku puutunud ning kuidas oleks võimalik süsteemi paremaks muuta.

Erinevad kutsekvalifikatsioonid liikmesriikides takistavad töajõu liikumist Euroopa Liidus. Seega on vajalik, et eri riikide kvalifikatsioonide oleks võimalik omavahel võrrelda ning tunnustamine oleks lihtne. Kiire ja läbipaistev tunnustamise menetlus parandaks töajõu vaba liikumist, mille tulemusel paraneks liikmesriikide konkurentsivõime ja väheneks töötus.

LIIKMESRIIKIDES ERINEVAD KVALIFIKATSIOONINÕUDED

Vaba liikumine on Euroopa Liidu kodanike põhiõigus. Vaba liikumise õigus tähendab õigust töötada, pakkuda teenuseid, kui ka luua oma ettevõtte teises Euroopa Liidu riigis. Töajõu vaba liikumist liikmesriikides võib takistada asjaolu, et eri riikides on kutsealadele kehtestatud erinevad kvalifikatsiooninõuded. Reguleerimata kutsealade puhul kvalifikatsiooni tunnustamisega probleemi pole, sest juurdepääs teise riigi tööturule on vaba. See tähendab, et kutsealal võib töötada nii ettevõtjana kui töötajana.

Samas on olemas ka reguleeritud kutsealad, millel töötamiseks on riigid kehtestanud kindlad kvalifikatsiooninõuded. Reguleeritud kutsealasid on võimalik liigitada kahte gruppi: sektoralsed ja üldsüsteemikutsed. Tänu eelnevalt ühtlustatud õppekavadele on sektoralsete kutsete, näiteks arstide, meditsiinõudede ja arhitektide, puhul kvalifikatsiooni tunnusta-

mine sageli automaatne. Kutsete puhul, millel puudub automaatne tunnustamine, on vajalik, et ka vastuvõttev riik tunnustaks kvalifikatsiooni. Seega on töajõu vaba liikumise parandamiseks vaja, et kvalifikatsiooninõudeid oleks võimalik omavahel võrrelda ja tunnustamine oleks lihtne.

KUTSEKVALIFIKATSIOONIDE DIREKTIIV

Kutsekvalifikatsiooni tunnustamise direktiivi kohaselt peab riik, kes on kehtestanud mingil kutsealal töötamiseks kvalifikatsiooninõuded, tunnustama samal kutsealal ka kvalifikatsiooni, mis on saadud teises liikmesriigis. Direktiivi eesmärk on tagada liikmesriikide vastastikune usaldus diplomite, tunnustuste ja õppekavade osas. Euroopa Liidu kodanik, kes on piisavalt kvalifitseeritud töötamiseks ühes riigis võib põhimõtteliselt töötada

▶ Kiire ja läbipaistev tunnustamise menetlus parandaks töajõu vaba liikumist, mille tulemusel paraneks liikmesriikide konkurentsivõime ja väheneks töötus.

samal erialal ka teises riigis, isegi kui läbitud õppekava erineb mõningal määral sisu või kestuse poolest.

Kui õppekavad üksteisest olulisel määral erinevad, on riigil võimalus rakendada ka kompensatsioonimehhanisme. Üheks kompensatsioonimehhanismiks on näiteks võimalus rakendada kohanemisperioidi, mis oma olemuselt on juhendamisega praktikaperiood. Lisaks võib riik rakendada ka näiteks sobivustesti, millega hinnatakse töötaja kompetentsust.

ISTOCKPHOTO

OLULINE:

- » Kutsekvalifikatsiooninõuete erinevused Euroopa Liidus takistavad tööjõu vaba liikumist.
- » Kutsekvalifikatsiooni tunnustamise direktiivi eesmärk on tagada liikmesriikide vastastikune usaldus diplomite, tunnistuste ja õppekavade osas.
- » Euroopa Komisjon on algatanud konsultatsiooni eesmärgiga teada saada, millised on peamised kutsekvalifikatsiooni tunnustamisega seotud probleemid, mis takistavad tööjõu vaba liikumist.

MEETMED TÖÖJÕU LIIKUMISE SOODUSTAMISEKS

Üheks meetmeks, mis lihtsustab kodanike liikuvust Euroopa Liidus on Europass. Europass aitab ühelt poolt kodanikel sobiva töö leidmiseks oma kvalifikatsioone tõhusalt kirjeldada ja teiselt poolt aitab tööandjatel mõista töötajate oskusi ja kvalifikatsioone. Positiivne on, et teadlikkus Europassist on märgatavalt tõusnud. Sellegipoolest on endiselt ka neid, kes pole Europassist teadlikud.

Lisaks Europassile soovitakse uue lahendusena kasutusele võtta ka Euroopa kutsekaart, mis muudaks tunnustamise menetluse kiiremaks ja kaasaegsemaks. Euroopa kutsekaart on oma olemuselt elektrooniline tunnistus, millega töendatakse, et kutsetöötaja vastab kõigile vajalikele tingimustele. Kutsekaardi taotlemine saab olema mugav ja lihtne ning selleks ei ole vaja pöörduda välisriigi poole.

KONSULTATSIOONI EESMÄRK

Euroopa Komisjoni algatatud avalikust konsultatsioonist on oodatud osa võtma kõik huvilised. Eelkõige soovitakse teada saada, kas ja millised on peamised takistused kvalifikatsiooninõuete tunnustamisel ja millised oleksid peamised lahendused, et elavdada tööjõu vaba liikumist. Konsultatsiooni üheks alateemaks on, kuidas pöörata õppekavades rohkem rõhku tööturul vajaminevatele oskustele. Tööandjale on oluline, et töötajal oleks lisaks kutsekvalifikatsioonile olemas ka teised vajalikud oskused. Eelkõige soovitakse teada saada, kuid võrd vastavad õppekavad tööturu vajadusele.

► *Kaubanduskoda on koostanud kutsekvalifikatsioonide tunnustamise kohta küsitluse, mis on kättesaadav Kaubanduskoja kodulehel www.koda.ee.*

SIMOONA HION

Jurist

▶ INNOVATSIOONIVEERG

Arendustöötaja välismaalt – kasu ettevõtjale!?

mus, samuti pikaajaline laborivaldkonnas töötamise kogemus Norras.

Jalatsitootja Samelin palkas arendustöötaja eelmise aasta oktoobris. Ettevõttesse toodi tootearendusjuht, kes on Sameliniga seotud olnud alates aastast 1994, mil firma hakkas tegema allhanketööd Norra firmale Alfa. „Steinar töötas Alfas, kus tema üheks ülesandeks oli meie ettevõttes allhanketööde jälgimine, õpetamine ja treenimine. Koostöö arenes ning peagi tegime juba valmisjalatseid, mida tootmise Alfa kaubamärgi all. Steinar töötas välja ka uusi mudelid ning näidised, kus toodete arendustööd toimusid meie ettevõttes. Igal kuul töötas ta meie ettevõttes ühe nädala kohapeal Alfa töötajana. Meie töötajatel tekkis temaga väga hea koostöö ja vastastikune usaldus ning ta viis läbi ka koolitusi jalatsitootmise alal,“ selgitab Leida Kikka, Samelini tegevjuht ja omanik. Samelini juht tõdeb, et peamine tulu, mis ettevõtja arendustöötaja kaasamisest on saanud, ongi seotud tema isikuga. „Steinar on Skandinaavias tuntud kui üks oma ala parimaid spetsialiste. Koostöös Norra armeega on ta arendanud mudelid Norra militaarüksustele ning Samelin on tänu sellele saanud lepingud Norra politsei ja armeega,“ räägib Kikka. Suurimaks tuluks peab Kikka aga seda, et ettevõtte töötajad saavad tootearendusjuhi kõrval väga heal tasemel koolituse. „Tänu temale otsustas Norra investor hakata arendama Samelini uut suusasideme ja saapa kinnitussüsteemi. Hetkel on see veel konfidentsiaalne projekt, aga õnnestumise korral ei ole me kindlasti tagasihoidlikud sellest kõigile kuulutama,“ toob Kikka ühe näite, millest loodetavasti peatselt rohkem kuuleme.

ETTEVÕTTE VALMISOLEK

Beljaev ütleb, et välismaalt töötaja värbamisel peaks ettevõtja olema valmis positiivseteks muutusteks ja arenguteks. Kindlasti on vajalik eeltöö ja suhtlus arendustöötaja kaasamise-eelsel perioodil, mis aitab erinevatest kõhklustest ja kahtlustest üle saada. Kikka toonitab, et arendustöötajaga vesteldes peaks aru saama, kas arusamad ettevõtte suundadest ja eesmärkidest ühtivad. „Meile pakuvad ennast tööle ka üks Taani spetsialist, kuid meie nägemus ettevõtte eesmärkidest läks mõningates asjades

ARENJUSTÖÖTAJA KAASAMISE TOETUS

EASis on taotlemiseks avatud arendustöötaja kaasamise toetus. Toetusega hüvitatakse ettevõtjale nii välisöötaja värbamisega seotud kulud kui ka vähemalt pool tema palgakulust maksimaalselt kolme aasta jooksul. Palgakulu määr toetuses on 50-70%, sõltuvalt arendustöötaja valdkonnast.

Lisainfo EASi kodulehelt www.eas.ee

lahku,“ toob Kikka näite. Kikka ütleb: „Igal juhul on soovitatav värvatavat töötajat väga põhjalikult tundma õppida, töövestlus peaks olema väga põhjalik, katseaeg on vajalik.

Meil lihtsalt oli võimalus värvata töötaja, kes on 20 aastat meiega koostööd teinud.“

MÕJU TOETUSEST

Mõlemad intervjuueeritud ettevõtted kasutasid välismaalt arendustöötaja värbamiseks EASi toetust. Seetõttu uurisin, kas nad oleksid välismaalase palkamise ka ilma EASi abita ette võtnud. Samelini juht tõdeb, et oleksid küll, kuid mitte nii ulatuslikult. Beljaev tõdeb, et arvestades riikidevahelist palgataseme ebavõrdsust, oleks toetuseta sellist sammu teha üsna keeruline.

Soovitusena teistele ettevõtjatele ütleb Kikka, et esmalt tuleks töötaja sisseelamisse palju panustada. Peamine on, et töökollektiiv võtaks välismaalt saabunu omaks ning tekiks usalduslik ja tihe koostöö. Tulemused, mille nimel pingutada, on seda väärt.

Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi analüütikute koostatud viimane tööjõuvajaduse prognoos sedastab, et 2020. aastaks on Eestis tänasega võrreldes 30 000 töötajat vähem. Lahendusena nähakse välistööjõu senisest ulatuslikumat palkamist. Tahes-tahtmata tekib küsimus, kas pakutud lahendus ikka töötab. Küsisin kahe Eesti ettevõtte arvamust, kel mõlemal reaalne kogemus välistööjõu värbamisel.

RAHVUSVAHELINE KOGEMUS NING VÕRGUSTIK

„Arendustöötaja kaasamine on lisanud ettevõttesse rahvusvahelise kogemuse ning aidanud kaasa Põhjamaades toimiva laboratoorse diagnostika mudeli rakendamisele organisatsioonis, mis parandab meie teenuse kvaliteeti ning hõlbustab integreerumist rahvusvahelise turuga,“ tõdeb Kaido Beljaev, Quattromed HTI Laborid juhatuse liige. Meditsiinilabori teenust pakkuva ettevõtte palgatud arendustöötaja on erialalt kliiniline mikrobioloog, kellel on teadustöö ja arendusprojektide juhtimise koge-

PIRET POTISEPP

Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium

network

enterprise europe

BALTIC FASHION & TEXTILE RIGA: RAHVUS-VAHELINE MOE JA TEKSTIILITÖÖSTUSE MESS

B2B kohtumised 4.-6. aprillil 2014 Riias Lätis

Ainulaadne, juba 19. Balti riikide moe- ja tekstiilitööstuse mess leiab aset kaks korda aastas roteerudes Riia ja Vilniuse vahel. Moe- ja tekstiilitööstuse valdkonna spetsialistide kohtumisaik toob igal aastal kokku ligi 250 ekspONENTI ja enam kui 5000 külastajat erinevatest riikidest. Messile oodatakse ettevõtjaid, kes on huvitatud uutest toodetest ja tehnoloogiatest, samuti kontaktide loomisest alltöövõtjatega ja et viia kurssi moemaailma viimaste arengutega.

Näituse valdkonnad:

- » tekstiil, nahk, karusnahk & muud materjalid;
- » moe aksessuaarid;
- » masinad ja tehnoloogia.

Lisainfo ja registreerumine:

Osalemine B2B üritusel tasuta, eeldab eelnevat registreerumist.

Tähtaeg registreerimiseks ja profiili loomiseks B2B kontaktkohtumisele:

28.03.2014 aadressil www.b2match.eu/baltic-fashion-textile2014

► **Lisainfo ka:**
www.koda.ee
või
Lea Aasamaa
e-post: lea.aasamaa@koda.ee

IT-KONVERENTS JA KONTAKTÜRITUS TALLINNAS

24. aprillil Tallinna Ülikoolis

23.-30. aprillini toimub Tallinnas IT-nädal (estonia.eu/ictweek). Nädala jooksul viiakse läbi arvukalt üritusi. Samuti on võimalik tutvuda edukate näidetega infotehnoloogia rakendamises erinevates sektorites. 24. aprillil toimub konverents Change, Quick! (www.ictconfestonia.com), mille raames korraldatakse kontaktüritus, et soodustada koostööpartnerite leidmist. Osalema on oodatud nii IT-ettevõtjad kui ka IT-lahendusi otsivad ettevõtted. Huvi korral tuleks osalejale esmalt registreeruda kontaktürituse kodulehel -

matchmaking.ictconfestonia.com. Seejärel on võimalik lisada oma ettevõtte kirjeldus, koostööhuvi ja kontaktandmed. Veebipõhise kataloogi abil on võimalik tutvuda teiste osalejatega juba enne üritust. Osalejate valikute alusel koostatakse kohtumiste ajakava

ja kontaktürituse käigus on võimalik kohtuda iga valitud partneriga 20 minutit.

Osalustasu ja registreerimine: 199 eurot (+km), mis sisaldab ka pääset konverentsile. Või osalustasu 225 eurot (+km), mis sisaldab ka VIP-piletit õhtusele vastuvõtule.

► **Lisainfo:**
Henri Hanson
Tartu Teaduspark
tel 5068 538
e-post: henri@teaduspark.ee

Riigihanketeated

TOIT

Eestis ostetakse kala ja kalatooteid hoolekandeteenuseid osutavale asutusele.

Tähtaeg 10.04.2014. Kood 66

Rootsis hangitakse teravilja, kartuleid, köögivilju, puuvilju ja pähkleid.

Tähtaeg 26.03.2014. Kood 67

IKT

Eestis hangitakse lauarvuteid, sülearvuteid, monitore ja tahvelarvuteid (ostmine/liisimine).

Tähtaeg 15.04.2014. Kood 68

Rootsis hangitakse patsientide arvestussüsteemid, meditsiininfosüsteemid, kliinikute infosüsteemid, haiguslugude infosüsteemid.

Tähtaeg 02.04.2014. Kood 69

Rootsis hangitakse seadmeid puudega isikutele (sh optilisi abivahendeid, andmeteenuseid, arvuti tugiteenuseid).

Tähtaeg 07.04.2014. Kood 70

EHITUSMATERJALID, REMONTTARVIKUD- JA TEENUSED

Rootsis hangitakse plekk-katusetöid ja seonduvaid materjale.

Tähtaeg 07.04.2014. Kood 71

Eestis ostetakse trosslinti, konveierlinti ja kummi-kattega konveierlinti.

Tähtaeg 15.04.2014. Kood 72

Rootsis hangitakse laborisse loomade tarbeks saepuru ja puiduheitmeid. Pakkumiste esitamine inglise või rootsi keeles.

Tähtaeg 01.04.2014. Kood 73

Rootsis hangitakse seinakatmis- ja tapeetimistöid, värvimis- ja klaasimistöid.

Tähtaeg 03.04.2014. Kood 74

Rootsis hangitakse teemärgiseid (*Trafiklinjemåling*).

Tähtaeg 14.04.2014. Kood 75

Rootsis hangitakse laevade ja paatide hooldus-, remondi ja korrastustöid. Pakkumiste esitamine inglise või rootsi keeles.

Tähtaeg 02.04.2014. Kood 76

>>>

VÕTA ÜHENDUST

► **Lea Aasamaa**
Tel: 604 0083
E-post: lea.aasamaa@koda.ee

Riigihanketeated

>>>

Rootsis hangitakse tornmaste, õhuliinide kandeposte, vaiaid.
Tähtaeg 02.04.2014. Kood 77

Rootsis hangitakse ehituse kesk-
konnamõju analüüs.
Tähtaeg 04.04.2014. Kood 78

RÕIVAD, TEKSTIIL JMS

Rootsis hangitakse rätsepateenu-
seid (vormiriietus jms).
Tähtaeg 06.05.2014. Kood 79

Rootsis hangitakse voodipesu.
Tähtaeg 24.03.2014. Kood 80

Rootsis hangitakse telke, present-
katteid, paadi-, purjelaudade või
maismaasõidukite purjeid,
markiise jms. Lisaks hangitakse
moodul- ja teisaldatavaid ehitisi.
**Tähtaeg 03.04.2014. Pakkumise-
te esitamine inglise või rootsi
keeles. Kood 81**

Rootsis hangitakse politsei tarbeks
poolsaapaid.
Tähtaeg 22.04.2014. Kood 82

MUU

Eestis hangitakse eksponaadivitrini
koos paigaldusega.
Tähtaeg 02.04.2014. Kood 83

Rootsis hangitakse keemiatooteid.
Tähtaeg 17.04.2014. Kood 84

Rootsis hangitakse mööblit (sh
kooli ja lasteaiamööblit).
Tähtaeg 07.04.2014. Kood 85

Rootsis hangitakse mänguasju (sh
jalgrattaid, muusikariistu, spordi-
kaupu, käsitöö- ja kunstitarbeid,
õppemänge).
Tähtaeg 01.04.2014. Kood 86

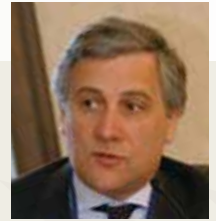
Rootsis hangitakse linnabusse ja
kaugsõidubusse.
Tähtaeg 04.04.2014. Kood 87

VÕTA ÜHENDUST

▶ **Lea Aasamaa**
Tel: 604 0083
E-post: lea.aasamaa@koda.ee

EUROPE 2020 STRATEGY FOR GROWTH:

Enterprise Europe Network ja Euroopa Komisjon kutsuvad Euroopa ettevõtjaid konverentsile ja kontaktkohtumiste üritusele, mis toimuvad komisjoni asepresidendi A. Tajani kõrgetasemelise visiidi raames Itaaliasse ja Hispaaniasse.

WIKICOMMONS

Euroopa ja Itaalia ettevõtjate konverents ja kontaktkohtumised

märtsis 2014 Palermos Itaalias

27. märtsil toimuval kontaktkohtumiste üritusel Palermos Itaalias on valdkondlikus fookuses

- põllumajandus (bio-agro);
- meremajandus ja kalandus;
- tark energia;
- turism;
- biotehnoloogia;
- biomeditsiin;
- tekstiil ja moetööstus;
- IKT;
- säästlik ehitus;
- loomemajandus.

Esimesel päeval toimuvad mõlemal üritusel tutvustavad konverentsid ja järgnevalt kontaktkohtumiste üritused, et luua teadus- ja arendustegevuse, tehnoloogia- ja kommertsvaldkonnas uusi koostöösidemeid.

WIKICOMMONS

Osavõtt ja registreerimine kuni 20.03.2014 aadressil www.b2match.eu/m4g-italy-sicily/registration

▶ **Kaubanduskoja kontakt:
Lea Aasamaa**
e-post: lea.aasamaa@koda.ee

RESTA 2014: RAHVUSVAHELINE EHITUS- VALDKONNA MESS JA KONTAKTKOHTUMISED

25. aprillil Vilniuses Leedus

Vilniuse Kaubandus-Tööstuskoda kutsub osalema neljandale kontaktkohtumiste üritusele, mis toimub menuka rahvusvahelise messi RESTA2014 raames. Tegemist on Baltikumi suurima ehitust ja renoveerimistoid puudutava messiga.

Kontaktkohtumiste temaatilised valdkonnad:

- » ehitusmaterjalid ja seonduvad tooted;
- » siseviimistlusmaterjalid;
- » ventilatsioon, kütteseadmed, veevarustus, elekter, kanalisatsioon;
- » puitkonstruktsioonid;
- » „intelligentne-kodu“;
- » energiasäästlik ja keskkonnasõbralik ehitamine;
- » ehitusseadmed, turvaseadmed hoonetele;
- » kinnisvarateenused, konsultatsioon, projektid.

Olulised kuupäevad:

- 6. aprill registreerimine ja ettevõtte profiili esitamine
- 21. aprill avaldatakse kohtumiste ajakava
- 25. aprill kontaktkohtumised RESTA2014 raames (10.00 – 13.00 ja 13.30 – 17.00)

Kontaktkohtumise üritusel osalemine tasuta.

▶ **Lisainfo ja registreerimine:**
resta2014.talkb2b.net

TOETADES EUROOPA ETTEVÕTETE KASVU JA TÖÖKOHTI

Koostööpakkumised

Euroopa ja Hispaania ettevõtjate konverents ja kontaktkohtumised

2.-4. aprillil Sevillass ja Meridas Hispaanias

Üritustel osalemine (konverents, B2B) Hispaanias pakub unikaalset võimalust ettevõttele, kui soovite:

- » leida potentsiaalseid äripartnereid Hispaania ja teiste Euroopa Liidu ettevõtjate seas

- » jõuda oma toodete või teenustega Hispaania turule ja luua olulisi kontakte
- » tutvuda äri- ja investeerimisvõimalustega Hispaanias
- » tutvuda teaduskoostöö võimalustega ka Horisont 2020 programmi raames.

2.-3. aprillil Sevillass on valdkondlikus fookuses:

- lennundus;
- põllumajanduslik toiduainetööstus;
- biotehnoloogia ja tervishoid;
- loomemajandus;
- IKT
- intelligentne energia;
- julgeolek ja kaitsevaldkond;
- turism ja kultuuripärand.

WIKICOMMONS

4. aprillil Meridas on valdkondlikus fookuses:

- põllumajanduslik toiduainetööstus ja seonduvad tööstused;
- loodustooted (*bio-health*);
- IKT;
- intelligentne energia;
- turism, kultuuripärand, keskkond;
- transport, logistika;
- muud.

WIKICOMMONS

Olulised kuupäevad, ajakava:

Registreerimine:

Kontaktkohtumiste valimine

Konverents ja kontaktkohtumiste üritus

1. veebruar – 26. märts 2014

10. – 17. märts

2.- 5. aprillil Sevillass ja Meridas

	Sevilla	Merida
Konverents	3. aprill: 14.00 – 18.00	4. aprill: 08.30 – 12.10
Kontaktkohtumised	2. aprill: 14.00 – 17.00 3. aprill: 09.00 – 13.00	4. aprill: 12.10 – 14.00 4. aprill: 15.00 – 18.00

Osalemine konverentsil ja kontaktkohtumiste üritusel tasuta.

Lisainfo ja registreerimine: www.b2match.eu/m4g-spain-andalucia-extremadura

Kaubanduskoja kontakt:
Lea Aasamaa
e-post: lea.aasamaa@koda.ee

Itaalia merenduse ja veespordi aktsessuaaride edasimüüja otsib vastavate jalanõude ja veekindla riietuse müüjaid oma tootevõime täiendamiseks.

Kood: BRIT20140114001

Tšehhi ettevõtte tegeleb alternatiivsete energiaallikate arendamisega ja otsib kuni 10kW tuuleturbiinidega tegelevat ettevõtet ühis-ettevõtluseks.

Kood: BRC220131212001

Suurbritannia mööblidisainiga tegelev ettevõtte otsib luksuslike laudade, toolide, kappide tootjat, ideaalis vajalik teostada ka CNC lõikamise töid.

Kood: BRUK20140108001

Saksa väikeettevõtte on spetsialiseerunud puhke ja vaba aja toodetele/teenustele, otsib telkide (*green camping tents*) valmistamiseks ettevõtteid puudu- ja metallitöötlemise sektorites, pakub ühisettevõtlust.

Kood: BRDE20140127002

Saksa väikeettevõtte otsib mittekoitud ja tulekindla mittepõleva riide tootjaid ja tarnijaid.

Kood: BRDE20131211001

Rootsi rõivaid disainiv ettevõtte otsib rõivatootjat, kes toodab rõivaid enda disaini järgi, eriti on oodatud siidmaterjalist kollektsioonid.

Kood: BRSE20131016001

Malta haridusorganisatsioon otsib läbi e-platvormi ja sertifitseeritud keelekursuse pakkujat ettevõtet.

Kood: BRMT20130625001

Poola ettevõtte on spetsialiseerunud elektrooniliste seadmete hulgi- ja jaemüügile läbi internetipoe, pakub kauba vahendusteenust tootjatele Eestist, Lätist, Leedust, Ühendkuningriigist.

Kood: BRPL20140205001

Itaalia pindade puhastusaineid tootev ettevõtte otsib agente ja oma kauba edasimüüjaid EL riikidest (omab ökomärgist).

Kood: BOIT20140129001

Koostööpakkumiste põhjalikumad kirjeldused on nähtavad Koja kodulehel www.koda.ee/koostoopakkumised/

VÕTA ÜHENDUST

Kadri Rist
Tel: 6040091
E-post: kadri.rist@koda.ee

HORISONT 2020 PAKUB ETTEVÕTJATELE JA TEADLASTELE HUVITAVAD VÕIMALUS

Möödunud aasta detsembri keskel kuulutati avatuks uus seitsmeaastane Euroopa Liidu teadus-, arendustegevuse ja innovatsiooni raamprogramm Horisont 2020. Raamprogrammide ajalugu ulatub 80ndate keskpaika ning vastavatu on järjekorras juba kaheksas omasugune. Nagu eelnenud 7. raamprogramm, on ka Horisont 2020 oma eelarve poolest maailma suurim teadus- ja arendustegevust toetav programm, mille üheks peamiseks eesmärgiks on aidata kaasa Euroopa ühtse teadusruumi loomisele ning meie teaduse ja tööstuse konkurentsivõime säilitamisele maailmas.

Horisont 2020 on Euroopa Komisjoni keskselt hallatav ning toimib laias laastus järgmiselt: programmi kodulehel avaldatakse pidevalt konkursse erinevatel teadusteemadel. Euroopa Komisjon on defineerinud, millistele probleemidele lahendusi oodatakse ning milliseid vahendeid saab selleks kasutada, samuti antakse indikatiivne informatsioon selle kohta, kui palju raha Euroopa Komisjon nende probleemide lahendamiseks plaanib anda. Avatud konkurssidele saavad oma projektitaotlusi esitada kõik Euroopa teadusasutused ja ettevõtted, kuid vaid parimad neist saavad lõpuks ka rahastatud.

► Üheks selle idee väljundiks saab uus väike- ja keskmise suurusega ettevõtete instrument, mis aitab esmalt ettevõttel teha oma uudsele ideele põhjaliku tasuvus- ja teostatavusanalüüsi.

Seitsme aasta jooksul jagatakse programmi kaudu laiali ligi 80 miljardit eurot, sealjuures küllaltki soodsatel tingimustel. Euroopa Komisjon rahastab projektide kulusid 70-100 protsendi ulatuses, millele lisandub 25 protsenti üldkulude katteks. Üksikute projektide eelarved jäävad üldiselt vahemikku 1 - 5 miljonit eurot. Loomulikult äratavad sellised summad huvi paljudes ning konkurents konkurssidel on väga tihe: umbes 20 protsenti kõigist taotlustest saab lõpuks rahastatud. Seejuures peavad Eesti teadlased ja ettevõtjad konkureerima Euroopa tippülikoolide ja suurtööstusega.

ISTOCKPHOTO

KAS MEIL ON SEAL ÜLDSE VÕIMALUST?

Ajalugu kinnitab, et tegelikult on küll. 2013.aasta novembri seisuga on Eesti partnereid enam kui 400 7.raamprogrammi projektis, millega on Eestisse toodud üle 80 miljoni euro. Loomulikult on meie edukaimad osalejad suurimad ülikoolid, kuid neis rohkem kui 400 projektis on kokku osalenud ka ligi 100 erinevat Eesti ettevõtet, kes on arendustegevuseks 25 miljonit eurot täiendavaid vahendeid saanud.

Et suurepärased ideed ei jääks vaid teaduspublikatsioonidesse, vaid neist areneksid välja ka uued tooted ja teenused, on avatud programmi üheks peamiseks prioriteediks innovatsioon ning senisest suurem ettevõtlussektori kaasamine. Üheks selle idee väljundiks saab uus väike- ja keskmise suurusega ettevõtete instrument, mis aitab esmalt ettevõttel teha oma uudsele ideele põhjaliku tasuvus- ja teostatavusanalüüsi ning kui see edu prognoosib, siis läbi viia kõrgel tasemel tootearendusprojekt.

Horisont 2020 programm on väga mitmekesine ning projekte saab kirjutada sadadel, kui mitte tuhandetel erinevatel teemadel. Enamus neist eeldab taotlemist konsortsiumina, kuid leidub võimalusi ka individuaalprojektideks. Praegu võib kindlalt öelda, et Eestis on kogemusi väga

Eesti Teadusagentuur on riigi sihtasutus, mis annab välja uurimistootusi teadusasutustele ja teadlastele, nõustab teadlasi ja ettevõtjaid ELi teadusprogrammides ning tutvustab teadust nii noortele kui laiemale avalikkusele.

erinevate projektidega ning asjatundjaid kellelt nõu küsida ning kel on varasem raamprogrammis osalemise kogemus, on palju. Infot ja abi on võimalik saada ka Eesti Teadusagentuurist ning EASist.

Seega, kui teil on heal tasemel ideid, millel võiks olla potentsiaali Euroopas läbilöömiseks ning aega ja tahtmist nende teostamiseks, siis tasub Horisont 2020 kindlasti lähemalt tutvuda.

OSKAR OTSUS

Eesti Teadusagentuur Horisont 2020 väikeste ja keskmiste ettevõtete konsultant
e-post: oskar.otsus@etagee
www.horisont2020.ee

▶ UUDISED

Tallinna Tehnikaülikool kutsub ettevõtjaid mentoriteks

ISTOCKPHOTO

2014. aasta sügissemestril algavad ettevõtlusõppe kursused, kus üliõpilased peavad 14 nädala jooksul jõudma äriideest prototüübini.

Ülikool otsib üliõpilastele erinevatele valdkondadele (IKT, biotehnoloogia, metalli- ja masinaehitus, energeetika, logistika, keemiatööstus, loomemajandus, sotsiaalne ettevõtlus jne) mentoreid. See on suurepärase võimalus olla koos õppejõududega kaaslasena ja teerühiks noortele ettevõtjaks kujunemise teel.

Tulevastelt mentorilt ootame innukust ja huvi nõustada üliõpilasi. Tulemuslik koostöö eeldab 2-3 kohtumist semestris ja kirjalikku suhtlemist. Lisaks võimalusel 1-2 loengut aasta jooksul, rääkimaks üliõpilastele praktilistest kogemustest ettevõtte alustamisel ja selle juhtimisel. Hea ettevõtja, Sul on võimalus istutada ettevõtlusisik meie noortesse!

▶ *Kui leiate, et tahate oma kogemusi jagada, siis palun andke sellest teada Tallinna Tehnikaülikooli Majandusteaduskonna Ärikorralduse instituudi assistendile **Signe Rosenbergile** (signe.rosenberg@ttu.ee).*

Kaubanduskoda koostöös Raadio Kukuga kutsub kuulama saadet

Majandusruum

Aktuaalseid majandus- ja ettevõtlusteemasid arutab saatejuht **Vallo Toomet** koos oma külaliskülalisega **laupäeviti kell 15.00-16.00** ning kordusena samal õhtul kell 22.00-23.00 ja teisipäeva õhtul kell 21.15-22.30.

Saadet on järelkuulatav ka Internetis aadressil podcast.kuku.ee

ISTOCKPHOTO

EUROOPA UUDISED

Kuidas hoida elu maal

Küsimus, kuidas hoida elu maal, on küleval pea kõikides Euroopa Liidu riikides. Maapiirkonnad tühjenevad ja linnad kasvavad igal pool. See on suur ja raske probleem, mille lahendusteid otsivad paljud riigid.

Oma sõna sekka ütleb ka Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee (EMSK), kes omaalgatuslikus arvamuses „Euroopa Liidu tasakaalustatuma territoriaalse arengu suunas“ pakub oma vaadet probleemile ja selle võimalikele lahendustele. Järgnevalt peatungi sellel lähemalt. Olgu kohe öeldud, et võluviisid ei ole. Ja ka EMSK arvamus kõikehõlmavat universaalset lahendust ei paku. Selle eesmärk on ennekõike võidelda maapiirkondade rahvaarvu dramaatilise vähenemise vastu ELi poliitikavaldkondade ja meetmete abil.

Kõikjal Euroopas ei ole ka ühesugused tingimused. Piirkondadevahelised erinevused võivad hõlmata ajaloolisi erinevusi, päritud kultuurilisi struktuure, vastanduvaid poliitilisi süsteeme, mitmesuguseid sotsiaalmajanduslikke arengumudeleid, samuti kõigi nimetatud tegurite eri kombinatsioone. ELi poliitikameetmete õigete otsuste ja valikute tegemine eeldab sügavamaid teadmisi geograafiliste erinevuste ja nende mõjude kohta poliitikale ja tavadele. Maapiirkonnad seisavad silmitsi ühise väljakutsega – nende võimekus luua kvaliteetseid, jätkusuutlikke töökohti on jäänud linnapiirkondade omast maha. Keskmine sissetulek on 25–30% väiksem, Kesk- ja Ida-Euroopas aga puhuti kuni 50% väiksem kui linnapiirkondades. Töövõimalusi on vähem ja võimalike tegevusalade valik on piiratum. Kehv taristu, sealhulgas lairibasid madal kvaliteet, vähene juurdepääs teenustele ning nii haridus-, koolitus- kui ka kultuuri- ja vaba aja veetmise võimaluste puudumine aitavad kaasa maapiirkondade elanike, eelkõige noorte ja valdavalt noorte naiste, lahkumisele. Hõredalt asustatud piirkondi ja mahajäetud külasid on kõikjal Euroopas ning see on ühine mure ka kõige väiksemate liikmesriikide jaoks. Hõredalt

asustatud piirkondadel on konkreetseid iseärasused ja vajadused. Hoolimata erinevustest seisavad nad silmitsi vähemalt nelja ühise probleemiga:

- 1) geograafiline eraldatus koos sellest tulenevate suurte transpordikuludega;
- 2) väljarändest, elanikkonna vananemisest ja madalast sündimusest tingitud demograafilised probleemid;
- 3) nõrk ja monoliitne majandusstruktuur ning
- 4) madal keskmine sissetulek, millega mõnel juhul kaasneb maapiirkonna tõsine vaesus.

Samas on olukord liikmesriikides väga ebaühtlane. Paljudes piirkondades on rahvaarv viimase viie aasta vältel ka kasvanud. 2011. aastal kasvas maapiirkondade keskmine rahvaarv 27 riigist kaheksas. Sellele vastupidiselt registreeriti samal aastal väga negatiivsed näitajad eelkõige Lätis ja Leedus, kus maapiirkondade rahvaarv vähenes 2% võrra. Neile järgnesid Bulgaaria (-1%) ning Portugal, Saksamaa, Rumeenia ja Ungari (kõik ligikaudu -0,5%).

Piirkonniti analüüsimisel muutuvad näitajad dramaatiliseks. 1300 piirkonnast ligikaudu 100 vähenes rahvaarv aastatel 2007-2011 viis protsenti (ja mõnel puhul isegi rohkem). Statistikast nähtub ka, et ELi elanikkonna jaotumine on märkimisväärselt ebaühtlane, mille tulemusena on eri piirkondade ning linna- ja maapiirkondade keskmine rahvastikutihedus väga erinev. Kõige suuremat muret tekitab demograafiline näitaja on ehk ehmatavalt madal rahvastikutihedus mõnes piirkonnas võrreldes rahvastikutihedusega

50–100 aastat tagasi. Rahvaarvu vähenemist tuleb käsitleda maapiirkondade majanduse kõige tõsisema ohuna, mitte ainult seepärast, et see piirab majanduskasvu võimalusi, põhjustab keskkonnaprobleeme, mõjutab sotsiaalstruktuure ja raskendab avalike teenuste pakkumist, vaid ka seepärast, et see võib ohustada väikeste linnade ja külade püsimist asustatud paikadena.

MIDA SIIS TEHA?

Selleks, et innustada investeringuid, innovatsiooni ja teadmiste omandamist ning säilitada ja luua töö- ja elamisvõimalusi maapiirkondades, on vaja stiimulite tasakaalustatud kogumit. Nende keskmeks peaksid olema töökohad, taristu ja teenused, mida toetatakse integreeritud maaelu arengu poliitikameetmetega kõigil tasanditel (Euroopa, riiklik ja piirkondlik).

WIKICOMMONS

teenuste piisava pakkumise kaudu. See on teine oluline tingimus territoriaalsete erinevuste vähendamisel ning see kehtib nii kaubanduslike kui ka üldist huvi pakkuvate sotsiaalteenuste kohta.

Sisemiste ressursside kasutamine tähendab ka lühikeste tarneahelate loomist, millel on majanduslikud, sotsiaalsed ja kultuurialased eelised, mitte ainult põllumajandustootjate, vaid ka teiste ettevõtete, tarbijate ja maapiirkondade jaoks üldiselt. Selle hea näide on toiduained ja energia. Sellist tootmismudelit on vaja edendada, sest rahvusvahelised jaeketid kasutavad väga harva kohalikke tootjaid. Uute töökohtade loomiseks rahvaarvu vähenemise all kõige enam kannatavates piirkondades on vaja radikaalseid mitmekesistamise ja detsentraliseerimise meetmeid. Seepärast tuleks nende piirkondade jaoks kasutusele võtta erirahastamisega programmid. Tuleks tutvustada nende maapiirkondade häid kogemusi, kellel on õnnestunud rahvaarvu vähenemise probleem lahendada ning jääda inimestele ja ettevõtetele atraktiivseks paigaks.

Paraku ei anna EMSK vastuseid küsimustele, kust küll peaksid tulema need rahavood selle kõige rakendamiseks. Aga teadmine, et Eesti ei ole tühjenevate külade (ja piirkondade) probleemiga üksi, on olemas.

► Tutvu lähemalt Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee tegevusega aadressil www.eesc.europa.eu

► Maapiirkonnad seisavad silmitsi ühise väljakutsega – nende võimekus luua kvaliteetseid, jätkusuutlikke töökohti on jäänud linnapiirkondade omast maha.

Täielikult tuleks ära kasutada kõiki ELi programme, eelkõige ühtekuuluvuspoliitikat ja selle maaelu ja kohaliku arengu vahendeid, nagu Leader ja kogukonna juhitud kohalik areng. Liikmesriigid peavad eraldama rahalisi vahendeid rahvaarvu vähenemise all kõige enam kannatavatele piirkondadele.

Konkurentsioigust tuleks vastavalt muuta, et võimaldada vajalike erandite tegemist.

Territoriaalse ühtekuuluvuse kõige olulisem praktiline väljendus on tagada kõigile Euroopa kodanikele võrdne juurdepääs üldhuviteenustele olenemata nende elu- või töökohast. Geograafiliste erinevuste vähendamiseks on taristusse tehtavad investeeringud tõhusate transpordi-, kommunikatsioon- (sealhulgas kiire lairibaühendus) ja energiaühenduste loomiseks vajalikud kõige ebakindlamate piirkondade ja ääremaade arengu seisukohast.

Maapiirkondade, sealhulgas kõige ebasoodsamate tingimustega piirkondade elanike elutingimusi tuleb parandada

REET TEDER

Eesti Kaubandus-Tööstuskoja esindaja EMSKS

► KARJÄÄR

Ettevõtte vajab järelkasvu ja töötajad perspektiivi

Miks peaks tööandja mõtlema töötajate karjääriplaneerimisele?

Tööandjad vajavad professionaalseid ja pühendunud töötajaid ning töötajad omakorda ettevõtteid, kus pakutakse motiveerivat töökeskkonda, võimalust erialaseks arenguks ja karjääriks. Üheks väga oluliseks valikukriteeriumiks uue tööandja valiku puhul on saanud tööandja tööalase karjääri pakutavad võimalused.

Uute töötajate värbamine vakantsete ametikohtade täitmisel toob küll sisse uusi oskusi, kuid sageli on keeruline mehitada väljastpoolt tulijatega ettevõtte võtmeametikohti, kus uue töötaja sisseelamine on aeganõudev ning pikaajalise edu tagab ettevõtte töö ja valdkonna hea tundmine. Enamasti sirgub ettevõtte kriitilistele ametikohtadele parim järelkasv just ettevõtte seest. Lühija pikaajalise järelkasvu arendamine annab ettevõttele kindluse tema tuumkompetentside jätkusuutlikkuse kohta ning lühiajalise efekti kasvõi

juba ajutiselt äraoleva töötajate asjatundlikus asendamises. Asjaolu, et ettevõtteid ei tunne oma töötajate tegelikku võimekust ning töötajad omakorda ei oska näha karjääri võimalusi oma tööandja juures, on järelkasvu kasvatamisel tihti komistuskohaks, mida saab lahendada ettevõtte sisene karjäärijuhtimine.

KARJÄÄRIPLANEERIMISE TÄHENDUS TÖÖTAJALE

Töötajale on oluline, et tema tööpanust ja teadmisi märgataks ning väärtustatakse, see loob motivatsiooni ja liidab ettevõttega emotsionaalselt. Töötaja, kes on motiveeritud täna ning kellel teada ka tema homne tööalane perspektiiv ettevõttes, tööjõuturul aktiivselt ringi ei vaata. See-

► **Pikema perspektiivi nägemine innustab töötajat oma teadmisi edasi arendama ja seeläbi ka tänast töösooritust parandama.**

ga kohtuvad töötaja karjääri planeerides nii tööandja kui töötaja huvid. Usaldus ja tööalase karjääri väljavaadete olemasolu kinnistavad töötajad ettevõttesse, suunavad arendama oma oskusi ja teadmisi sihiteadlikult. Oluline on, et arengusse panustaks mõlemad – nii töötaja kui ka tööandja. Pikema perspektiivi nägemine innustab töötajat oma teadmisi edasi arendama ja seeläbi ka tänast töösooritust parandama. Tööelu planeerimist vajavad erinevast vanusest ja töötajate gruppide esindajad.

ISTOCKPHOTO

TERVIKLIKU TÖÖELU PLANEERIMISE PÄEV „TERVE KARJÄÄR“ TALLINNAS

27. märtsil 2014 toimub Tallinnas karjääripäev, mille keskmise töstetakse karjäär tema terviklikkuses: tööelu, vaba aja, pere, hariduse ja tervise kooskõla. Osalejad saavad kuulata esinejaid nagu Fred Jüssi, Peep Vain, Tiina Jõgeda, Ülle Matt, Kadri Seeder, jt. ning praktiseerida erinevaid võtteid (töö)elu planeerimisel. Avatud on karjääri kiirabi.

„Terve karjäär“ Tallinna karjääripäev on osa üle-eestilisest teemanädalast (24.-28. märts), mis pakub täiskasvanud aktiivsetele, töötavatele ja enesearengut väärtustavatele inimestele võimalust tõsta oma töö- ja erialaste otsuste tegemise oskust. „Terve karjäär“ teemanädalat korraldab Eesti Karjäärinõustajate Ühing koostöös SAGA Innove ja SA Kutsekoda juures tegutseva Europassi Keskusega. Projekti toetab Euroopa Sotsiaalfond ja Eesti Töötukassa.

Programm ja registreerimine

www.kny.ee/tervekarjaar

Facebook facebook.com/tervekarjaar

ARENGUVESTLUSTE JA KOMPETENTSI- MUDELI ROLL

Iga-aastane arenguvestluste protsess on hea võimalus töötajate karjääriplaneerimisega alguse tegemiseks. Arenguvestluse eesmärk peaks olema eeskätt suunatud töötaja arengueesmärkide ja pikaajaliste karjääriplaanide seadmiseks ning nende saavutamiseks vajalike arenduste planeerimiseks.

Arengu- ja karjääri eesmärkide seadmist ei peaks kumbki pool võtma kui lubadust vaid pigem kui võimalust, sest nende plaanide elluviimine sõltub nii töötaja panusest kui ettevõtte võimalustest. Süsteemne lähenemine töötaja karjääri planeerimisele tagab tema tänaseks tööks vajalike oskuste-teadmiste arendamise nii tänase töö kui tuleviku karjääri vaates. Niisiis on arenguvestlus üks keskseid protsesse ettevõtte karjäärijuhtimises.

Arengu ja karjääri planeerimisel on

heaks abimeheks toimiv kompetentsimudel ja karjääriteed, kus kirjeldatud kõigi ametikohtade peamised vajalikud oskused ja teadmised. Ühtaegu saab kompetentsimudelit siduda hästi ka arenguvestluste ja koolitusplaanide koostamisega ning ka karjääri planeerimisega. Kirjeldatud karjääriteid saab kasutada töövahendina töötajatele karjääriplaneerimisel ja arenguvestlusel. Kompetentsivajadustest lähtuvalt koostatud koolitusplaan tagab selle, et läbitakse töötajate ja ettevõtte kompetentside tõstmiseks vajalikke koolitusi.

Tuleviku ametikohti ja tuleviku töötajaid kujundame me ise. Ei sünni need üksnes õpikute ega maailmatrendide alusel. Eesti väikse mastaabi juures ei suudaks ükskõik kui särav haridussüsteem iial tagada kõigi vajalike kompetentside olemasolu tööjõuturul. Ettevõtte karjäärijuhtimine on vajalik vajalike kompetentside jätkusuutlikkuse tagamiseks, töötajate

töötulemuslikkuse ja motivatsiooni hoidmiseks ning meie äritulemuste saavutamiseks.

ÜLLE MATT

Ericsson Eesti AS personalijuht

KODA KUTSUB OSALEMA FINANTSKOOLITUS FIRMA VÕTMEISIKUTELE

Pakume ka sel aastal Kaubanduskoja liikmetele soodsat võimalust osaleda **Margus Tinita** kõrgelt hinnatud finantskoolitustel.

Kevadel toimivas koolitustsükli esimeses osas antakse rakenduslikke teadmisi raamatupidamisest, bilansist ja finantsanalüüsist. Koolitusel kasutatakse praktikas korduvalt järele proovitud metoodikat, mis muudab finantsküsimused huvitavaks ja mõistetavaks.

Lisame etteruttavalt, et koolitustsükkel jätkub sügisel ja siis keskendutakse kuluarvestuse, eelarvestamise ja rahastamisega seotud küsimustele.

Koolitustsükli esimene osa toimub 25. märtsil, 3. aprillil ja 6. mail 2014 kell 11.00 – 16.15 Eesti Kaubandus-Tööstuskojas (Toom-Kooli 17).

Koolitaja Margus Tinita on Eesti Raamatupidajate Kogu juhatuse liige ja van-deaudiitor. Ta on tegelenud finantskoolituste läbiviimisega alates 1992. aastast.

KÄSITLEMISELE TULEVAD JÄRGMISED TEEMAD:

Bilanss ja raamatupidamine I (25. märtsil)

Bilanss ja raamatupidamine II (3. aprillil)

Finantsanalüüs (6. mail)

Täpsemad koolituspäevade teemad leiata Kaubanduskoja kodulehelt www.koda.ee/finantskoolitus-firma-votmeisikutele-i-7

Kolmepäevase koolituse osalemistasu on Kaubanduskoja liikmetele 235 eurot ja mitteliikmetele 470 eurot, hinnale lisandub käibemaks. Kui ühest firmast on mitu osalejat, siis rakendatakse hinnasoodustust -5%. Hinnas sisalduvad jaotusmaterjalid, lõunad ja kohvipausid.

INFO JA REGISTREERIMINE:

Toomas Hansson

Tartu esinduse juhataja

Tel: 744 2196

E-post: toomas@koda.ee

SEMINAR „KUIDAS ENNETADA TÖÖTASU JA VARALISE VASTUTUSE VAIDLUSI?“

Umbes kolmveerand Tööinspektsiooni jõudvatest vaidlustest tööandja ja töötaja vahel on seotud töötasu ja varalise vastutusega. Seda, kuidas ennetada taoliste vaidluste riske, selgitatakse Eesti Kaubandus-Tööstuskojas 27. märtsil toimival koolitusel.

Koolituse viib läbi **Heli Raidve**, Heli Raidve Tööõigusabi AS juhataja.

KÄSITLEMISELE TULEVAD JÄRGMISED TEEMAD:

- Millised on enamlevinud palgavaidlused Eestis?
- Kui põhjalikult fikseerida töölepingus töötasu?
- Millal on mõistlik leppida töötajaga kokku ajatasa, millal tükitasa? Võimalikud tagajärjed.
- Kuidas vormistada erinevaid tulemuspalga, boonuste ja preemiaste süsteeme

– kas töölepingus või eraldiseisvas dokumendis, leppida kokku või kehtestada ühepoolset? Millised vaidluse riskid need endaga kaasa toovad?

- Millised ohukohad on summeeritud töötaja alatundide ja ületundide tasustamisel ning ületunnitöö vaba ajaga hüvitamisel.
- Mida võib paberite ja tegelikkuse erinevus tööandjale kaasa tuua?
- Millised on võimalused töötasu muuta?
- Milline vahe on töötasu vähendamisel ja alandamisel, reeglid ja vormistamine?
- Mida silmas pidada hüvede andmisel ja vormistamisel? Ametiauto, mobiilikonede limiit, isikliku sõiduauto kasutamise hüvitis, kulude hüvitamine.
- Milline on saamata jäänud töötasu nõude esitamise tähtaeg?
- Millised on enamlevinud varalise vastutuse vaidlused?
- Varalise vastutuse põhimõtted ja liigid.
- Süüst sõltumata varalise vastutuse olemus ja vormistamine.

- Varalise kahju tõendamine.
- Varalise kahju sissenõudmine, kompromissileping.
- Töötaja vastu kahju hüvitamise nõude esitamise tähtsajad.

Aeg: neljapäev, 27. märts 2014
kell 10.00 – 15.30

Koht: Kaubanduskoda
(Toom-Kooli 17, Tallinn)

Hind: 60 eurot, mitteliikmetele
120 eurot, lisandub käibemaks.*

*HINNAS SISALDUVAD TEABEMATERJALID, LÕUNA JA KOHVIPAUS.

INFO JA REGISTREERIMINE:

Toomas Hansson

Tartu esinduse juhataja

Tel: 744 2196

E-post: toomas@koda.ee

KUTSUME ETTEVÖTJAID LÄTI FIRMA LIKO-R TOODETE TUTVUSTAMISELE

Liko-R alustas enam kui 20 aastat tagasi Luxottica Group ametliku esindajana Baltimaades. Nüüdseks on neil endal Baltikumi esimene ja seni ainus laboratoorium, kus valmistatakse uusimat tehnoloogiat kasutades retsepti alusel prilliklaase. Samuti tegutsevad nad maailma ühe suurima kontaktläätsede tootja Cooper Vision ametliku esindajana Balti riikides. Firma Liko-R Ltd. kutsub tutvuma oma toodete ja teenustega 20. märtsil Kaubanduskojas toimival presentatsioonil.

Ettevõtte Liko-R jagab laialdast informatsiooni oma tegevuse ja toodete kohta:

- Baltimaade optikaturg;
- firma Liko-R, toodete ja teenuste tutvustus ning tulevikuplaanid;

- retsepti alusel toodetavate prilliklaaside tehniline informatsioon;
- valik läätsede disainivõimalustest: progresseeruvad, Single Vision ja Single Vision Wrap;
- erinevate läätsede ja värvitoonide võimalused;
- prillide tootmisteenused;
- kontaktläätsed, tarvikud ja muud tooted Liko-R portfolios.

Registreerumine 18. märtsini

Osalema oodatakse prillikaupluste juhatajaid ja ostujuhte, optometriste, müügispetsialiste jt huvilisi.

Kuupäev: 20. märts 2014
Aeg: 11.00 – 13.00
Toimumiskoht: Eesti Kaubandus-Tööstuskoda (Toom-Kooli 17, Tallinn)

INFO JA REGISTREERIMINE:

Kristy Tättar
 Projektijuht
 Tel: 604 0093
 E-post: kristy@koda.ee

MAAILMA SUURIM TÖÖSTUSMESS HANNOVER MESSE

7.-11. aprillini 2014. a toimub Hannoveris Saksamaal järjekordne maailma suurim tööstus- ja tehnoloogiamess Hannover Messe.

Teatavasti koosneb Hannover Messe erialamesidest, mis aasta-aastalt natuke varieeruvad.

2014. aastal on maailma suurim tööstusmess jagatud 11 erinevaks erialamesiks:

- *Industrial Automation*: protsesside ja tootmise automatiseerimine, süsteemilahendused tootmisele ja hoonetele;
- *Motion, Drive & Automation* (MDA): jõuülekangetehnika;
- *Energy*: energiamajandus, energiatehnika, taastuvad energiad;
- *Wind*: tuuleenergia, seadmed, komponendid ja teenused;

- *Mobilitec*: kombineeritud ja teisaldatav energiatehnoloogia, mobiilne energiasalvestus; alternatiivsed mobiilsuslahendused, alternatiivsed kütused;

- *Digital Factory*: integreeritud protsessid ja IT-lahendused;

- *ComVac*: suruõhu- ja vaakumtehnoogia;

- *Industrial Supply*: (endine *Subcontracting*) allhange;

- *Surface Technology*: pinnatehnoloogia;

- *IndustrialGreenTec*: keskkonnatehnoloogia;

- *Research & Technology*: teadus ja tehnoloogia.

Partnermaaks on 2014. aastal HOLLAND.

Eesti Kaubandus-Tööstuskoja kaudu saab messile tasuta pileteid.

Tegemist on kogujapiletiga st pilet kehtib kõikidel messipäevadel. Lisaks sellele kehtib pilet ka sõidupiletina Hannoveris ühistranspordis.

KAUBANDUSKOJA KONTAKTISIK:

Kristy Tättar
 Projektijuht
 Tel: 604 0093
 E-post: kristy@koda.ee

UUED LIIKMED

HARJUMAA JA TALLINN

ESTONIA KLAVERIVABRIK AS	www.estoniapiano.com	Klaverite tootmine.
ESVEKO WOOD OÜ	www.esveko.com	Küttepuude ja saematerjali tootmine. Puitmaterjalide vahendamine.
KÜLLUS OÜ	www.kullus.com	Rahvusvahelised kaubaveod. Laevade agenteerimine, ekspedeerimine, marketingi- ja konsultatsiooniteenused.
LAS KALLAB OÜ	www.laskallab.ee	Jaemüük posti või interneti teel.
LDI INNOVATION OÜ	www.ldi-innovation.eu	Teadus- ja arendustegevus loodus- ja tehnikateaduste vallas. Mõõte-, katse- ja navigatsiooniseadmete tootmine.
POLARSOL EESTI OÜ	www.polarsol.ee	Õhk-päikese küttesüsteemide müük, paigaldus ja hooldus.
PRINTALL AS	www.printall.ee	Ajakirjade, ajalehtede, tootekataloogide, perioodiliste väljaannete, ärikataloogide, reklaammaterjalide jne trükkimine. Enda või rendikinnisvara üürileandmine ja käitlus.

JÄRVAMAA

PRELVEK AS	Turba tootmine, töötlemine ja müük
------------	------------------------------------

TARTUMAA

LIVONIA HAUS OÜ	Mootorsõidukite osade ja lisaseadmete hulgamüük. Kinnisvarabüroode tegevus.	
TARMETEC OÜ	www.metec.ee	Haagiste, poolhaagiste ning konteinerite tootmine. Põllu- ja metsamajandusmasinate tootmine. Mootorsõidukite muude osade tootmine. Metallitöötlus ja metallpindade katmine. Mujal liigitamata metalltoodete tootmine. Puidu ja ehitusmaterjalide vahendamine.

JUUBILARID

Õnnitleme ettevõtte juubeli puhul!

25

HALJAS AS
liige alates 1999
MONIER OÜ
liige alates 1994
SAMI AS
liige alates 2001
TARM AS
liige alates 1991

20

AMISCO AS
liige alates 1995
ARHITEKTUURIBÜROO LUHSE & TUHAL OÜ
liige alates 2009
ASTAR TRANSPORT OÜ
liige alates 1998
EESTI MURUD OÜ
liige alates 2000
ENTRAMO AS
liige alates 1997
ETAL GROUP AS
liige alates 1996
FINSTERWALDER TRANSPORT & LOGISTIK AS
liige alates 1997
LIPUVABRIK OÜ
liige alates 2001
PAGARIPOISID OÜ
liige alates 2005
SPELETA AS
liige alates 1997

15

DENEESTI OÜ
liige alates 2003
EGGERA OÜ
liige alates 2007
ESVEKO WOOD OÜ
liige alates 2014
LHV PANK AS
liige alates 2010
PRUULI PUUKOOL OÜ
liige alates 2001
SUN TIMBER OÜ
liige alates 2003
TAVECO DISAIN OÜ
liige alates 2000

10

ALFACAP GRUPP OÜ
liige alates 2009
DUROC MACHINE TOOL OÜ
liige alates 2008
ENERGEL
ESTONIA OÜ
liige alates 2007
LOGITRANS CONSULT OÜ
liige alates 2013

5

EAST-WEST SHIPPING AGENCY OÜ
liige alates 2012
EUROSEC OÜ
liige alates 2013
FRANSERMAX OÜ
liige alates 2010
SIIDILABOR OÜ
liige alates 2012
WILSON LEARNING ESTONIA OÜ
liige alates 2009

Säästlik peremaastur vaid 211€ kuus.

Lisaks supersoodsale liisingu kuumaksele anname
TASUTA kaasa:

- kaskokindlustuse üheks aastaks
- 5 aastat hooldust
- 5-aastase garantii
- ARK registreerimise

Kliendi võit kokku 4760€

Krediidi kulukuse määr on 6,34% tingimustel: vara hind 23500€, sissemakse 20%, periood 60 kuud, jääkväärtus 32%; intress 2,1% + 6 kuu Euribor (31.01.14 seisuga 0,396%), lepingu sõlmimise tasu 225€.
Liisingupakkujaks on AS DNB Pank.

Kampaania kehtib kuni 31.03.2014

Keskmine kütusekulu 5,3-6,8 l/100km, CO₂ emissioon 138-157 g/km

Mitsubishi Outlander Silberautost.

www.mitsubishi.ee

SILBERAUTO

MITSUBISHI MOTORSI
AUTORISEERITUD ESINDUSED
EESTIS:

TALLINN • Peterburi tee 50a, tel 605 6935 •
TARTU • Ringtee 61, tel 730 0795 • JÕHVI •
Jaama 42a, tel 533 3 7740 • PÄRNU • Riia mnt.
231a, tel 445 1999 • KURESSAARE • Tallinna 82b,
tel 5333 7794 • VILJANDI • Pargi 3b, tel 5333 7846 •
RAKVERE • Haljala tee 1, tel 5333 7875

Traditsiooniline Kaubanduskoja Kevadboll

12. aprillil algusega kell 19.00 restoranis Gloria

Taas on tärkamas kevad ning kätte jõudmas ka iga-aastane Kaubanduskoja Kevadboll. Pidulik üritus leiab aset laupäeval, **12. aprillil** ikka restoranis **Gloria** (Müürivahe tn 2, Tallinn).

Märkige see kuupäev oma kalendrisse ning tulge ja veetke üks meeleolukas ja glamuurne õhtu koos teiste Kaubanduskoja liikmetega aasta ühel pidulikumat koosviibimisel.

Muusika eest hoolitsevad seekord *Uku Siviste* ja *Kristjan Kasearu*, ei puudu ka kuumad ning kirglikud tantsuetteasted ning palju muud meelelahutust.

Lisaks loomulikult suussulavad hõrgud road *Dimitri Demjanovi* meeskonnalt.

Kutse hind (kehtib kahele) 12. märtsini 78 eurot, hiljem 87 eurot. Hindadele lisandub käibemaks.

Kohtumiseni ballil!

Info ja registreerimine: Priit Raamat | Tel: 604 0087 | e-post: Priit.Raamat@koda.ee

